

**PROMOTES PROGRAM IMPLEMENTATION SECTION
NATIONAL GOAL FOR NEW RURAL CONSTRUCTION PERIOD
FROM 2021 TO 2025: A CASE STUDY OF LAI CHAU PROVINCE**

Nguyen Thi Tham

National Economics University
Email: nguyenthamb@neu.edu.vn

Received: 01/6/2024
Revised: 5/6/2024

Reviewed: 3/6/2024
Accepted: 12/6/2024

DOI: <https://doi.org/10.58902/tcnckhpt.v3i2.152>

Abstract:

Implementing Decision No. 263/QĐ-TTg dated February 22, 2022, by the Prime Minister on the approval of the National Target Program on New Rural Development for the 2021-2025 period, Lai Chau province has actively promoted the implementation of the Program and achieved many significant results. This article clarifies the outcomes achieved by Lai Chau province in implementing the National Target Program on New Rural Development for the 2021-2023 period; analyzes the difficulties and limitations in the implementation of the Program; and proposes several solutions to enhance the effectiveness of the National Target Program on New Rural Development in the province until the end of 2025.

Keywords: *National target program for new rural construction; Period from 2021 to 2025; Lai Chau province.*

1. Đặt vấn đề

Chương trình mục tiêu quốc gia (MTQG) xây dựng nông thôn mới (NTM) là một trong những chương trình MTQG lớn đang được thực hiện trên cả nước. Quán triệt chủ trương, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, thời gian qua cấp uỷ, chính quyền các địa phương đã ban hành các cơ chế, chính sách phù hợp với thực tiễn của địa phương nhằm hiện thực hoá chương trình trong thực tiễn. Sau nhiều năm thực hiện Chương trình, với những cách làm hay, sáng tạo, Lai Châu đã đạt được nhiều kết quả quan trọng trên hầu hết các lĩnh vực. Những thành tựu bước đầu về xây dựng nông thôn mới đã từng bước làm thay đổi toàn diện đời sống của nhân dân trên địa bàn nông thôn, rút ngắn khoảng cách chênh lệch về chất lượng cuộc sống giữa nông thôn và thành thị. Tuy nhiên, việc triển khai Chương trình xây dựng NTM trên địa bàn tỉnh thời gian qua còn tồn

tại một số hạn chế: Công tác lãnh đạo, chỉ đạo ở một số thời điểm chưa quyết liệt, thiếu sáng tạo; công tác tuyên truyền một số nơi chưa linh hoạt, chưa hiệu quả; kết quả xây dựng NTM tại các địa phương chưa đồng đều, đời sống của người dân còn nhiều khó khăn, tỷ lệ hộ nghèo còn cao; việc duy trì và nâng cao chất lượng một số tiêu chí tại các xã đạt chuẩn chưa bền vững... Do đó, để một tỉnh khó khăn, nhiều đồng bào dân tộc thiểu số như Lai Châu đạt mục tiêu xây dựng NTM giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025, cần tiếp tục nghiên cứu, đánh giá công tác thực hiện Chương trình, đề ra các giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện là có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

2. Tổng quan nghiên cứu

Chương trình MTQG về xây dựng NTM được triển khai đồng bộ trên cả nước và đã nhận được sự quan tâm, nghiên cứu của nhiều nhà khoa học, nhiều nhà làm chính sách.

Cuốn sách “Xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam: Kinh nghiệm từ tỉnh Thái Nguyên” của tác giả Trần Đình Hòa đã tập trung nghiên cứu về xây dựng nông thôn mới tại tỉnh Thái Nguyên, một tỉnh thuộc vùng trung du và miền núi phía Bắc của Việt Nam. Công trình cung cấp một cái nhìn toàn diện về quá trình xây dựng nông thôn mới tại tỉnh Thái Nguyên, từ đó rút ra những bài học kinh nghiệm và giải pháp cụ thể giúp các địa phương khác có thể tham khảo và áp dụng (Hoà, 2021). Trong những năm qua, công tác xây dựng NTM cũng đã được Tỉnh ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh Nghệ An quan tâm chỉ đạo, ban hành nhiều nghị quyết, chỉ thị, kế hoạch triển khai thực hiện xây dựng NTM, các tổ chức cơ quan, đoàn thể tập trung tuyên truyền vận động toàn dân tham gia xây dựng NTM, NTM nâng cao. Nhờ đó trong năm 2023 đã đạt những kết quả tích cực, tiếp tục tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, làm thay đổi diện mạo khu vực nông thôn theo hướng khang trang, hiện đại hơn. Nghiên cứu “Một số giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới” đã đề xuất 9 nhiệm vụ, giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM trên địa bàn tỉnh trong thời gian tiếp theo. Trong đó, nhấn mạnh các giải pháp nhiệm vụ về công tác tuyên truyền; tổng kết; sơ kết; kiện toàn Ban Chỉ đạo thực hiện Chương trình các cấp; huy động các nguồn lực thực hiện Chương trình; tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra. (Công thông tin điện tử Đảng bộ tỉnh Nghệ An, 2023)

Trên địa bàn tỉnh Lai Châu cũng có nhiều công trình nghiên cứu về thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM. Các công trình nghiên cứu về thực hiện Chương trình MTQG về xây dựng NTM chủ yếu tập trung vào phân tích những kết quả đạt được, một số khó khăn trong quá trình thực hiện và những bài học kinh nghiệm về những thành công đạt được: “Lai Châu đẩy mạnh thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới” (Phái, 2023), “Huy động mọi nguồn lực xã hội tham gia xây dựng nông thôn mới” (Tuệ, 2023), “Lai Châu: Chuyển mình sau 10 năm thực hiện nông thôn mới” (Hạnh, 2022), “Lai Châu: Đẩy mạnh thực hiện tiêu chí thông tin

và truyền thông trong xây dựng nông thôn mới” (Chanh, 2017), “Lai Châu: Thực hiện Chương trình MTQG là ưu tiên của tỉnh” (Liên, 2023),... Các công trình nghiên cứu đều cho thấy, việc triển khai thực hiện Chương trình NTM trên địa bàn toàn tỉnh đã đem lại hiệu quả tích cực trên các lĩnh vực đời sống xã hội, đặc biệt đã tạo ra những bước phát triển đột phá cho vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho người dân. Nhờ có Chương trình, chính sách đại đoàn kết các dân tộc được phát huy; tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số được duy trì ổn định. Những công trình nghiên cứu trên đã đưa ra những kinh nghiệm và những bài học quý báu để các địa phương tiếp tục triển khai Chương trình đạt kết quả cao, nhanh chóng đạt chuẩn NTM, NTM kiểu mẫu.

Các công trình nghiên cứu trên là những cứ liệu quan trọng để tác giả tham khảo, kế thừa triển khai nghiên cứu này.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết chủ yếu sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính: Nghiên cứu, tổng hợp và phân tích thông tin, số liệu từ các bài báo, báo cáo tổng kết... để làm rõ các vấn đề liên quan đến thực hiện Chương trình MTQG về xây dựng NTM, kinh nghiệm triển khai và những kết quả đã đạt được của Chương trình tại tỉnh Lai Châu.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Kết quả xây dựng nông thôn mới của Lai Châu, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2023

Lai Châu là một tỉnh miền núi Tây Bắc Việt Nam, có tọa độ địa lý từ 21°41’ đến 22°50’ vĩ độ Bắc và từ 102°19’ đến 103°59’ kinh độ Đông. Phía Bắc giáp tỉnh Vân Nam (Trung Quốc) và tỉnh Lào Cai; phía Đông giáp các tỉnh Lào Cai, Yên Bái; phía Tây giáp tỉnh Điện Biên; phía Nam giáp tỉnh Điện Biên, Sơn La. Diện tích tự nhiên của tỉnh là 9.068,78 km². Hiện nay, Lai Châu có 08 đơn vị hành chính trực thuộc, dân số 484.728 người (tính đến tháng 6 năm 2023), bao gồm thành phố Lai Châu và các huyện: Mường Tè, Sìn Hồ, Nậm Nhùn, Tam Đường, Phong Thổ, Tân Uyên, Than Uyên. Chương trình MTQG xây dựng NTM triển khai thực hiện tại 94 xã trong tỉnh, nơi có 20 dân tộc thiểu số sống thành cộng

đồng.

** Về ban hành cơ chế chính sách để thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025*

Nhằm thực hiện Chương trình, Quốc hội, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và các Bộ, ngành Trung ương đã ban hành 41 văn bản, bao gồm các quyết định, nghị quyết, các văn bản hướng dẫn triển khai thực hiện chương trình. Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh, Hội đồng nhân dân (HĐND) tỉnh, Ban chỉ đạo Chương trình của tỉnh và các sở, ban ngành tỉnh Lai Châu đã ban hành 17 văn bản chỉ đạo thực hiện chương trình, cụ thể:

Xây dựng quy định về định mức vốn đối ứng từ ngân sách địa phương, nguyên tắc, tiêu chí định mức phân bổ vốn ngân sách nhà nước thực hiện các chương trình MTQG: HĐND tỉnh đã ban hành Nghị quyết số 14/2022/NQ-HĐND ngày 28 tháng 6 năm 2022 về Quy định nguyên tắc, tiêu chí, định mức phân bổ vốn ngân sách Trung ương và tỷ lệ vốn đối ứng từ ngân sách địa phương thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025.

Quy định về cơ chế lồng ghép nguồn vốn giữa các chương trình MTQG, giữa các chương trình MTQG với các chương trình, dự án khác: HĐND tỉnh đã ban hành Nghị quyết số 41/2022/NQ-HĐND ngày 20 tháng 9 năm 2022 về ban hành Quy định về cơ chế lồng ghép nguồn vốn giữa các chương trình MTQG, giữa các chương trình MTQG với các chương trình, dự án khác, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh.

Quy định về cơ chế huy động các nguồn lực khác: Hội đồng nhân dân tỉnh đã ban hành Nghị quyết số 42/2022/NQ-HĐND ngày 20 tháng 9 năm 2022 về ban hành Quy định về cơ chế huy động các nguồn lực khác thực hiện Chương trình MTQG, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh.

Quy định về nội dung hỗ trợ, mẫu hồ sơ, trình tự, thủ tục lựa chọn dự án, kế hoạch, phương án sản xuất, lựa chọn đơn vị đặt hàng trong thực hiện các hoạt động hỗ trợ phát triển sản xuất: Hội đồng nhân dân tỉnh đã ban hành Nghị quyết số 44/2022/NQ-HĐND ngày 20 tháng 9 năm 2022 về ban hành Quy định về nội dung hỗ trợ, mẫu hồ sơ, trình tự, thủ tục lựa chọn dự án, kế hoạch,

phương án sản xuất, lựa chọn đơn vị đặt hàng trong thực hiện các hoạt động hỗ trợ phát triển sản xuất thuộc chương trình MTQG, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh.

Quy định về phân cấp quản lý, tổ chức thực hiện các chương trình MTQG: Ủy ban Nhân dân tỉnh đã ban hành Quyết định số 24/2022/QĐ-UBND ngày 12 tháng 8 năm 2022 về ban hành Quy định phân cấp quản lý, tổ chức thực hiện các chương trình MTQG, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh.

Ban hành các quy định trong quản lý thực hiện quản lý đầu tư xây dựng theo cơ chế đặc thù: HĐND tỉnh đã ban hành Nghị quyết số 43/2022/NQ-HĐND ngày 20 tháng 9 năm 2022 về ban hành Quy định tỷ lệ, số lượng dự án đầu tư xây dựng thực hiện theo cơ chế đặc thù, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh. Ủy ban nhân dân tỉnh đã ban hành Quyết định số 27/2022/QĐ-UBND ngày 19 tháng 8 năm 2022 về ban hành Quy định nội dung, định mức chi phí hỗ trợ chuẩn bị đầu tư và quản lý dự án đối với một số dự án được áp dụng cơ chế đặc thù thuộc các chương trình MTQG, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh; Quyết định số 46/2022/QĐ-UBND ngày 29 tháng 11 năm 2022 về ban hành Quy định việc quản lý, thanh toán, quyết toán vốn đầu tư nguồn ngân sách nhà nước giao cho cộng đồng tự thực hiện xây dựng công trình theo định mức hỗ trợ (bằng tiền hoặc hiện vật) thuộc các chương trình MTQG, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh. Ngoài ra UBND tỉnh còn ban hành một số các văn bản khác để triển khai thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh: Quyết định số 1285/QĐ-UBND ngày 27 tháng 9 năm 2022 của UBND tỉnh về ban hành bộ tiêu chí xã nông thôn mới và Bộ tiêu chí nông thôn mới nâng cao của tỉnh Lai Châu, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025; Kế hoạch số 2496/KH-UBND ngày 15 tháng 7 năm 2022 của UBND tỉnh về Kế hoạch thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới tỉnh Lai Châu, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025; Kế hoạch số 3858/KH-UBND ngày 14 tháng 10 năm 2022 của UBND tỉnh về thực hiện chương trình mỗi xã một sản phẩm trên địa bàn

tỉnh Lai Châu giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025; Kế hoạch số 2216/KH-UBND ngày 28 tháng 6 năm 2022 của UBND tỉnh về tổ chức thực hiện phong trào thi đua “Lai Châu chung sức xây dựng nông thôn mới”, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025; Kế hoạch số 3650/KH-UBND ngày 30 tháng 9 năm 2022 của UBND tỉnh về tập huấn, bồi dưỡng cho cán bộ xây dựng nông thôn mới các cấp trên địa bàn tỉnh Lai Châu, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025; Công văn số 3564/UBND-KTN về việc triển khai thực hiện Quyết định số 1689/QĐ-TTg ngày 11 tháng 10 năm 2021 của Thủ tướng Chính phủ....

** Về kết quả đã đạt được và bài học kinh nghiệm*

Đến hết tháng 6 năm 2023, GRDP bình quân đầu người trên địa bàn ước đạt 48,3 triệu đồng; thu ngân sách nhà nước trên địa bàn đạt 2.262 tỷ đồng; 98,6% thôn, bản có đường xe máy hoặc ô tô đi lại thuận lợi; 96,2% số hộ được sử dụng điện lưới quốc gia; 88,5% dân số nông thôn được sử dụng nước sinh hoạt hợp vệ sinh; 57,8% tỷ lệ trường đạt chuẩn quốc gia; 88,7% tỷ lệ xã đạt tiêu chí quốc gia về y tế; tỷ lệ bao phủ bảo hiểm y tế đạt 82%; tỷ lệ hộ nghèo của tỉnh còn 28,54%; tỷ lệ xã đạt chuẩn NTM 41,5%; 78% thôn, bản, khu dân cư có nhà văn hóa; 90,7% đồng bào dân tộc thiểu số được xem truyền hình và nghe đài phát thanh; 67,9% số xã, phường, thị trấn tại các huyện, thành phố được thu gom, xử lý rác thải sinh hoạt (UBND tỉnh Lai Châu, 2023 b). 41,5% xã đạt chuẩn NTM, bình quân 13,9 tiêu chí/xã. Thực hiện hiệu quả Chương trình “Mỗi xã một sản phẩm”, toàn tỉnh có 158 sản phẩm được công nhận OCOP từ 3 sao trở lên. Giá trị tổng sản phẩm toàn ngành nông nghiệp tăng bình quân 4,5%/năm, tổng sản lượng lương thực có hạt đạt 225,1 tấn; tốc độ tăng đàn gia súc đạt bình quân 5%/năm. Hình thành 3.859 ha lúa hàng hóa tập trung với các giống lúa chất lượng cao và đặc sản, 9.811 ha chè, 1.666 ha cây ăn quả các loại. Cây dược liệu quý có lợi thế phát triển khá nhanh, toàn tỉnh có 11.053 ha, trong đó có 35 ha sâm, 10,8 ha cây bầy lá một hoa; có 188 trang trại chăn nuôi; 26.750 m³ bể nuôi cá nước lạnh, 187.760 m³ nuôi cá lồng (UBND tỉnh Lai Châu, 2023 a).

Đến cuối năm 2023, toàn tỉnh Lai Châu đã tổ chức đánh giá, phân hạng và chứng nhận được 171 sản phẩm đạt hạng OCOP 3 sao trở lên của 74 chủ thể, góp phần hiện đại hoá nền nông nghiệp, nông dân, nông thôn trên địa bàn tỉnh, thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế, cơ cấu lại ngành nông nghiệp và xây dựng NTM. Đến hết tháng 9 năm 2023 Tỉnh đã hỗ trợ gần 5 tỷ đồng cho 111 sản phẩm được chứng nhận sản phẩm đạt OCOP và xây dựng điểm bán; tặng bằng khen cho 71 tập thể, cá nhân; hỗ trợ gần 700 triệu đồng cho các cá nhân tham gia giới thiệu, quảng bá, kết nối và tiêu thụ sản phẩm OCOP trong và ngoài tỉnh (Thư, 2023). Trong năm 2023, Các hoạt động “Vì người nghèo” và an sinh xã hội được triển khai có hiệu quả. Mặt trận Tổ quốc các cấp đã vận động trên 9,6 tỷ đồng, phân bổ, hỗ trợ xây dựng được 221 nhà Đại đoàn kết. Tổ chức thăm hỏi và tặng 43.867 suất quà trị giá 13.384.364.000đ cho các hộ nghèo (Trong đó trích Quỹ “Vì người nghèo” tặng 1.604 suất quà trị giá 828.800.000đ; vận động các đơn vị, doanh nghiệp và các nhà hảo tâm tặng 10.796 suất quà trị giá 385.980.000đ; các tổ chức thành viên vận động được 31.467 suất quà trị giá 12.169.584.000đ). Phối hợp với Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh tổ chức “Chương trình Xuân biên cương đoàn kết - Tết thăm tình quân dân” dịp Tết Quý Mão năm 2023 tại xã Khun Há, huyện Tam Đường. Phối hợp với Liên Đoàn Lao động tỉnh tổ chức Tết Sum vầy – Xuân gắn kết năm 2023 và tặng quà cho các hộ nghèo đón tết Quý Mão (Cổng thông tin điện tử tỉnh Lai Châu, 2024).

Tỉnh đã kịp thời kiện toàn Ban Chỉ đạo các chương trình MTQG các cấp, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025, ban hành các văn bản đôn đốc, chỉ đạo đẩy nhanh tiến độ thực hiện chương trình; huy động sức mạnh của cả hệ thống chính trị từ tỉnh, huyện đến xã, thôn, bản vào cuộc. Nhờ có sự chỉ đạo kịp thời của tỉnh mà công tác đào tạo, nâng cao năng lực quản lý, chỉ đạo điều hành, tổ chức triển khai thực hiện nhiệm vụ, nâng cao vai trò, trách nhiệm của cán bộ, công chức, viên chức từ tỉnh, huyện đến xã, bản được nâng cao. Đồng thời phát huy tính chủ động, năng động, linh hoạt, sáng tạo trong công tác chỉ

đạo, tổ chức triển khai thực hiện nhiệm vụ của cán bộ, công chức và các đoàn thể chính trị của xã, bản, khai dạy, nuôi dưỡng, phát triển nguồn lực trong nhân dân, lấy tinh thần thi đua làm phương châm chủ đạo trong lãnh đạo, chỉ đạo.

Mặc dù đã đạt được những kết quả rất khả quan, nhưng quá trình triển khai Chương trình xây dựng nông thôn mới ở tỉnh Lai Châu, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2023 vẫn còn một số hạn chế sau:

Tính đến thời điểm hiện tại, một số nội dung hướng dẫn thực hiện chương trình của bộ, ngành Trung ương, của các sở, ban ngành trong tỉnh vẫn chưa được ban hành, gây khó khăn trong việc triển khai thực hiện Chương trình ở các cấp. Nhận thức của một bộ phận nhân dân còn hạn chế, vẫn còn tư tưởng ỷ lại trông chờ đầu tư của Nhà nước. Công tác phối hợp giữa các cấp, các ngành trong việc triển khai thực hiện chương trình xây dựng NTM còn chưa cao. Năng lực của đội ngũ cán bộ cơ sở, bộ phận giúp việc chương trình còn hạn chế, thiếu kinh nghiệm, chưa đáp ứng được yêu cầu đề ra... Chất lượng một số tiêu chí NTM đã đạt tại một số xã còn hạn chế. Cảnh quan môi trường nông thôn chưa thực sự xanh, sạch, đẹp, tình trạng ô nhiễm môi trường nông thôn ở một số nơi còn xảy ra. Việc huy động nguồn lực cho xây dựng NTM còn gặp nhiều khó khăn; vốn ngân sách nhà nước (kể cả vốn lồng ghép từ các chương trình, dự án khác) còn thấp so với yêu cầu; vốn huy động trong dân rất hạn chế do thu nhập của người dân còn thấp; vốn huy động từ các doanh nghiệp không nhiều. Đời sống vật chất và tinh thần của người dân vùng nông thôn tuy đã được cải thiện nhưng vẫn còn ở mức thấp. An ninh, trật tự an toàn xã hội ở nông thôn có nơi, có lúc chưa đảm bảo.

4.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện Chương trình đến hết năm 2025

Về công tác chỉ đạo điều hành: Cần quyết liệt chỉ đạo triển khai xây dựng NTM đồng bộ, toàn diện đối với tất cả các xã. Chủ động soát xét, xây dựng kế hoạch cụ thể, chi tiết đến từng xã, thôn, bản để thực hiện, trong đó phải xác định rõ lộ trình và cân đối nguồn lực, đảm bảo khả thi, chuyển mạnh về chiều sâu, bền vững. Đẩy mạnh thực hiện xây dựng xã NTM; thôn, bản NTM đi vào

chất lượng, chiều sâu; đặc biệt ưu tiên phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập, giảm nghèo bền vững cho đồng bào các dân tộc. Tiếp tục ưu tiên xây dựng kết cấu hạ tầng thiết yếu; quan tâm các lĩnh vực văn hóa, xã hội, môi trường, an ninh trật tự và an toàn xã hội.

Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động, nâng cao năng lực cho cán bộ: Xác định công tác tuyên truyền, vận động là nhiệm vụ trọng tâm, thường xuyên, liên tục, kiên trì mục tiêu của các cấp, các ngành, cơ quan, đơn vị. Đẩy mạnh các phong trào thi đua xây dựng NTM và công tác vận động nông dân để nông dân thể hiện vai trò chủ thể trong xây dựng nông thôn mới bằng các hành động cụ thể, thiết thực, tạo sự lan toả. Đa dạng hoá hình thức và nội dung tuyên truyền; tiếp tục phát huy vai trò của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, cộng tác viên dư luận xã hội các cấp trong triển khai thực hiện Chương trình. Đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ, chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức cơ sở để đáp ứng nhu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Cán bộ, công chức cơ sở chủ động nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, trình độ quản lý nhà nước; sáng tạo, linh hoạt, thay đổi tư duy tập trung xây dựng chính quyền tương tác, đối tác, liêm chính, kiến tạo, vì nhân dân phục vụ.

Về huy động nguồn lực thực hiện Chương trình: Chương trình MTQG xây dựng NTM đã hoàn thành quy hoạch chung cấp xã đối với 94/94 xã, trong đó quy hoạch 4 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025. Do vậy, cần tập trung huy động các nguồn lực để đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội vùng nông thôn, ưu tiên đầu tư cho các xã đặc biệt khó khăn, vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Thực hiện hiệu quả chính sách tín dụng đầu tư cho nông nghiệp, nông thôn. Thực hiện công khai cơ cấu các nguồn vốn đầu tư đối với các công trình xây dựng hạ tầng nông thôn để người dân được tham gia, thảo luận và tự nguyện tham gia hiến đất, đóng góp công sức, tiền của. Tăng cường tổ chức các hoạt động nghệ thuật trình diễn dân gian, thủ công truyền thống, kỹ thuật tạo hình trang phục của đồng bào dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch cộng đồng trên địa bàn. Thúc đẩy du lịch cộng đồng tại các địa

phương nhằm tận dụng các ưu điểm và tiềm năng hiện có của tỉnh: Làng Sin Suối Hồ, Vàng Pheo (huyện Phong Thổ); bản Thảm, Sì Thâu Chải (huyện Tam Đường), bản San Thành (thành phố Lai Châu)... Xây dựng các tour du lịch cộng đồng gắn với các sản phẩm đặc trưng của địa phương: Du lịch sinh thái, nông nghiệp (phát triển cây hoa Lan, cây ăn quả ôn đới, mô hình trồng rau sạch, khám phá rừng nguyên sinh...); gắn với bản sắc văn hoá độc đáo (tết Cơm mới, dệt thổ cẩm, nhuộm răng đen); gắn với du lịch mạo hiểm (dù lượn, chinh phục đỉnh Pu Ta Leng); tăng cường đầu tư phát triển du lịch tại đường đá cổ PaVi, đỉnh Bạch Mộc Lương Tử, suối nước nóng Vàng Bó...

5. Bàn luận

Trong 3 năm 2021, 2022, 2023, Lai Châu đã đạt được nhiều kết quả quan trọng trong thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM. Tuy nhiên, quá trình triển khai Chương trình hiện đang có khó khăn, bất cập:

Các văn bản hướng dẫn thực hiện chương trình cơ bản đã đầy đủ, tuy nhiên, còn một số văn bản của Trung ương (Thông tư số 53/2022/TT-BTC ngày 12 tháng 8 năm 2022 của Bộ Tài chính, Quyết định số 1680/QĐ-BNN-VPĐP ngày 11 tháng 5 năm 2022 của Bộ Nông nghiệp và PTNT...) chưa được cụ thể hóa ở cấp tỉnh, do vậy, cấp huyện chưa có cơ sở để triển khai thực hiện.

Đối với Bộ tiêu chí huyện NTM: Việc triển khai thực hiện tiêu chí 7.4 “Có công trình xử lý nước thải sinh hoạt tập trung áp dụng biện pháp phù hợp ≥ 01 công trình” đã được UBND tỉnh phê duyệt tại Quyết định số 746/QĐ-UBND ngày 30 tháng 6 năm 2022. Tuy nhiên, nội dung này huyện chưa thực hiện, chưa có cơ sở khai toán.

Đối với tiêu chí số 5, Thông tin và truyền thông theo Quyết định số 04/2022/QĐ-TTg, ngày 28 tháng 02 năm 2022 của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn huyện Than Uyên khó triển khai thực hiện chỉ tiêu 5.4. “Các hộ gia đình có thuê bao Internet băng rộng và tỷ lệ người dân sử dụng điện thoại di động thông minh đạt 100%”. Hiện chỉ tiêu này chỉ đạt khoảng 55%. Căn cứ vào điều kiện hiện tại và cho đến năm 2025, chỉ tiêu này không thể thực hiện được 100%, vì đối tượng

người già và trẻ em thường không sử dụng điện thoại.

Một số văn bản của các Bộ, ngành Trung ương đã có hướng dẫn thực hiện, tuy nhiên trình tự thủ tục còn quá nhiều bước, không mang tính phân cấp cho địa phương hoặc hướng dẫn không đầy đủ, chồng chéo: Tiêu biểu như công văn số 2651/BVHTTDL-KHTC ngày 19 tháng 7 năm 2022 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về hướng dẫn thực hiện các nhiệm vụ chỉ tiêu Dự án 6 thuộc Chương trình MTQG phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, ban hành sau thời điểm Thủ tướng Chính phủ và tỉnh giao dự toán năm 2022 dẫn đến không thống nhất trong đề xuất các nội dung, chỉ tiêu thực hiện dự án 6 trên địa bàn tỉnh.

Để nâng cao hiệu quả thực hiện Chương trình trong thời gian tới đòi hỏi các Bộ, ngành Trung ương sớm hoàn thiện các văn bản hướng dẫn để địa phương triển khai thực hiện; tiếp tục sửa đổi, bổ sung theo hướng lược bỏ những bất cập, chồng chéo, giảm bớt các thủ tục hành chính, tăng cường phân cấp cho địa phương để đẩy nhanh tiến độ thực hiện và giải ngân kế hoạch vốn theo tinh thần chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ.

6. Kết luận

Chương trình MTQG xây dựng NTM sau gần 15 năm triển khai trên cả nước đã đem đến những kết quả tích cực làm thay đổi bộ mặt của nông thôn Việt Nam. Trên địa bàn tỉnh Lai Châu, cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương đã quán triệt các quyết định, chỉ thị của Đảng, Nhà nước, ban hành những cơ chế, chính sách cụ thể phù hợp với thực tiễn để thực hiện. Với sự quyết tâm, đồng thuận cao từ cấp ủy, chính quyền, các đoàn thể và nhân dân trên địa bàn, Lai Châu đã đạt nhiều kết quả tích cực góp phần quan trọng cải thiện đời sống vật chất, tinh thần cho người nông dân, thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển, an ninh – quốc phòng được giữ vững. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, thực tiễn triển khai Chương trình vẫn đang có những tồn tại, hạn chế đòi hỏi phải sớm được khắc phục để tỉnh Lai Châu đẩy mạnh thực hiện Chương trình, đạt mục tiêu và kế hoạch đề ra, trong giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025.

Tài liệu tham khảo

- Chanh, N. (2017). *Lai Chau: Day manh thuc hien tieu chi thong tin va truyen thong trong xay dung nong thon moi*. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <https://mic.gov.vn/lai-chau-day-manh-thuc-hien-tieu-chi-thong-tin-va-truyen-thong-trong-xay-dung-nong-thon-moi-197135634.htm>.
- Cong thong tin dien tu tinh Lai Chau (2024). *Cac chuong trinh va du an phat trien nong thon moi*. Truy cap ngay 20/4/2024 tu <http://laichau.gov.vn>.
- Cong thong tin dien tu Dang bo tinh Nghe An (2023). *Mot so giai phap nang cao hieu qua thuc hien Chuong trinh Muc tieu quoc gia xay dung nong thon moi*. Truy cap ngay 20/4/2024 tu <https://nghean.dcs.vn/vi-vn/tin/mot-so-giai-phap-nang-cao-hieu-qua-thuc-hien-chuong-trinh-muc-tieu-quoc-gia-xay-dung-nong-thon-moi/735827-738680-170364#!>.
- Hanh, H. (2022). *Lai Chau: Chuyen minh sau 10 nam thuc hien nong thon moi*. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <https://baoxaydung.com.vn/lai-chau-chuyen-minh-sau-10-nam-thuc-hien-nong-thon-moi-341295.html>
- Hoa, T. D. (2021). *Xay dung nong thon moi o Viet Nam: Kinh nghiệm tu tinh Thai Nguyen*. NXB. Chinh tri quoc gia Su that, Ha Noi.
- Lien, P. (2023). *Lai Chau: Thuc hien Chuong trinh MTQG la uu tien cua tinh*. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <https://dangcongsan.vn/chuong-trinh-muc-tieu-quoc-gia-phat-trien-kinh-te-xa-hoi-vung-dong-bao-dtts-mn/chinh-sach-va-cuoc-song/lai-chau-thuc-hien-chuong-trinh-mtqg-la-uu-tien-cua-tinh>.
- Phai, L. (2023). *Lai Chau day manh thuc hien Chuong trinh muc tieu quoc gia xay dung nong thon moi*?. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <http://laichau.dcs.vn/hoat-dong-tinh-uy/lai-chau-day-manh-thuc-hien-chuong-trinh-muc-tieu-quoc-gia-xay-dung-nong-thon-moi-7446.html>.
- Tien, D. B. (2022). *Bai hoc kinh nghiệm trong qua trình xay dung nong thon moi o huyen Ba Thuoc*. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <https://vhds.baothanhhoa.vn/bai-hoc-kinh-nghiem-trong-qua-trinh-xay-dung-nong-thon-moi-o-huyen-ba-thuoc-23733.htm>.
- Thu, L. T. (2023). *Lai Chau: Phat huy noi luc, xay dung nong thon moi nang cao*. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <https://suckhoeviet.org.vn/lai-chau-phat-huy-noi-luc-xay-dung-nong-thon-moi-nang-cao-11373.html>.
- Tue, V. (2023). *Huy dong moi nguon luc xa hoi tham gia xay dung nong thôn mới*. Truy cap ngay 30/4/2024 tu <https://baochinhphu.vn/huy-dong-moi-nguon-luc-xa-hoi-tham-gia-xay-dung-nong-thon-moi-102230227194121338.htm>
- UBND tinh Lai Chau (2023 a). *Bao cao tong ket chuong trinh xay dung nong thon moi giai doan 2016-2023*.
- UBND tinh Lai Chau (2023 b). *Ra soat, bo sung, cap nhap thong tin so lieu bao cao so 63/BC-UBND ngay 28/2/2023 cua UBND tinh Lai Chau ve viec trien khai thuc hien Nghi quyet so 25/2021/QH15 cua Quoc hoi ve phe duyet chu truong dau tu Chuong trinh muc tieu quoc gia xay dung nong thon moi giai doan tu nam 2021 den nam 2025*.
- UBND tinh Lai Chau (2023 c). *So ket 03 nam thuc hien cac Chuong trinh MTQG giai doan tu nam 2021 den nam 2025*.
- UBND tinh Lai Chau, So Nong nghiep va Phat trien nong thon (2023). *Ket qua thuc hien chuong trinh muc tieu quoc gia xay dung nong thon moi 6 thang nam 2023*.

ĐẨY MẠNH THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH MỤC TIÊU QUỐC GIA XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI, GIAI ĐOẠN TỪ NĂM 2021 ĐẾN NĂM 2025: NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP TỈNH LAI CHÂU

Nguyễn Thị Thắm

Trường Đại học Kinh tế Quốc dân
Email: nguyenthamb@neu.edu.vn

Ngày nhận bài: 01/6/2024
Ngày tác giả sửa: 5/6/2024

Ngày phản biện: 3/6/2024
Ngày duyệt đăng: 12/6/2024

DOI: <https://doi.org/10.58902/tcnckhpt.v3i2.152>

Tóm tắt:

Quán triệt quyết định 263/QĐ-TTg ngày 22 tháng 02 năm 2022 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025, tỉnh Lai Châu đã đẩy mạnh thực hiện Chương trình và đạt nhiều kết quả quan trọng. Bài viết làm rõ những kết quả đạt được của tỉnh Lai Châu trong thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2023; phân tích những khó khăn, hạn chế trong thực hiện Chương trình, đồng thời đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới trên địa bàn Tỉnh đến hết năm 2025.

Từ khóa: *Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới; Giai đoạn từ năm 2021 đến năm 2025; Tỉnh Lai Châu.*